

KONTAKT DZIECI I MŁODZIEŻY Z PORNOGRAFIĄ

- Za **pornografię** uważa się zdjęcia, filmy i rysunki wytworzone w celu wywołania pobudzenia seksualnego. Przedstawiają one w sposób bezpośredni akty seksualne i ludzkie genitalia.
- Istnieją liczne odmiany pornografii, a wiele z nich łączy seks z agresją i przemocą lub przedstawia różne typy dewiacji seksualnych.
- Pornografia nie jest zjawiskiem nowym, jednak popularność **internetu** wpłynęła na lawinowy przyrost takich materiałów oraz na zwiększenie się ich dostępności.

Dla dzieci treści pornograficzne i inne o charakterze seksualnym stanowią szczególne zagrożenie.

Najmłodsi, których seksualność dopiero się kształtuje, mogą nie tylko nabyć wypaczoną wiedzę o tej sferze życia człowieka, ale także mieć poważne problemy z nawiązywaniem intymnych relacji w przyszłości. Starsze nastolatki mające regularny kontakt z pornografią mogą z kolei podejmować ryzykowne zachowania seksualne.

Co mówią badania na temat kontaktu dzieci z treściami pornograficznymi – czas na fakty:

- Kształtuje fałszywe poglądy na sferę seksualności i stanowi wypaczoną edukację seksualną.
- Może skutkować problemami w sferze seksualnej w dorosłym życiu.
- Postrzeganie kobiet jako obiektów seksualnych. Kobieta prawie nigdy nie jest pokazywana jako równoprawna partnerka mężczyzny, lecz niemal zawsze występuje w sytuacji podporządkowania. W przeważającej większości materiałów pornograficznych wobec kobiet stosuje się przemoc, w dodatku reakcja na nią jest neutralna lub pozytywna.
- Może prowadzić do wczesnego podejmowania zachowań o charakterze seksualnym,
- Zwiększać przyzwolenie na nawiązywanie przypadkowych kontaktów seksualnych,
- Wpływać na angażowanie się w inne ryzykowne zachowania w tej dziedzinie, takie jak posiadanie wielu partnerów, używanie podczas seksu substancji psychoaktywnych czy uprawianie seksu analnego.
- Co więcej, zaobserwowano zależność między intensywnym oglądaniem pornografii a stosowaniem przemocy seksualnej.
- Źródło nieadekwatnych wzorów wyglądu i kompleksów dotyczących własnego ciała.
- Nałogowe oglądanie pornografii prowadzi do występowania problemów psychicznych, skutkuje także mniejszym zadowoleniem z życia. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do samookaleceń a nawet prób samobójczych.
- Dzieci/młodzież mająca kontakt z treściami pornograficznymi częściej doświadczają depresji.
- Osoby regularnie oglądające pornografię mają gorsze osiągnięcia w nauce oraz częściej spożywają alkohol.

- Regularne oglądanie pornografii może także prowadzić do wielu zaburzeń, takich jak problemy z erekcją, niemożność osiągnięcia satysfakcji seksualnej. Związane jest to ze zbyt dużą liczbą silnych bodźców, które utrudniają bądź uniemożliwiają prowadzenie normalnego życia seksualnego bez korzystania z materiałów pornograficznych.
- Może być silnie uzależniająca, szczególnie dla dzieci i młodzieży. Najnowsze badania z dziedziny neurobiologii pokazują, jak zmienia się mózg osoby nadużywającej pornografii. Dochodzi w nim do zaburzeń tzw. ośrodka nagrody i zmian analogicznych do tych zachodzących przy uzależnieniach od substancji.

Co mówi prawo?

- Choć zgodnie z polskim prawem pornografia jest legalna, jej dystrybucja podlega w Polsce wielu obostrzeniom. Przepisy te mają na celu zarówno ochronę dzieci przed oglądaniem pornografii, jak i zapobieganie tworzeniu materiałów tego typu z ich udziałem.
- Zgodnie z prawem **zabronione jest pokazywanie materiałów pornograficznych osobom poniżej 15. roku życia**, udostępnianie ich w sposób umożliwiający dostęp do nich dzieciom, a także reklamowanie lub promowanie działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych (art. 200, par. 3 i 5 Kodeksu karnego). Nielegalne jest zatem pokazywanie dziecku pornografii.

Prawo a rzeczywistość.

- Pornografia w internecie okazuje się dostępna niemal bez ograniczeń. Zazwyczaj zabezpieczenie sprowadza się do komunikatu informującego, że strona przeznaczona jest dla osób powyżej 18. roku życia.
- Prawo w Polsce zabrania rozpowszechniania, prezentowania, przechowywania lub posiadania materiałów pornograficznych z udziałem dziecka poniżej 18. roku życia (art. 202 Kodeksu karnego).
- Niezgodne z prawem jest także rozpowszechnianie i publiczne prezentowanie materiałów pornograficznych, w których występuje przemoc lub posługiwanie się zwierzęciem (art. 202 Kodeksu karnego). Niestety, materiały należące do tej kategorii, nierzadko bardzo brutalne, również są łatwo dostępne w internecie.

Badania osób w wieku 11-18 lat w Polsce.

Ile dzieci/nastolatków ma kontakt z pornografią

- Około 50 % dzieci i młodzieży w Polsce miało kontakt z pornografią lub materiałami o treści seksualnej.
- Częściej kontakt z pornografią mają chłopcy (50%) niż dziewczyny (36%).
- 20% nastolatków w Polsce ma kontakt z pornografią co najmniej raz w tygodniu, w tym 8% – codziennie.

Gdzie następuje kontakt z pornografią?

- Głównie przez internet (92%), w dalszej kolejności w telewizji (33%) i prasie (19%), a 16% napotkało takie treści na ulicy (np. ulotki).
- Młodzi ludzie najczęściej (79%) mają kontakt z pornografią w internecie za pośrednictwem telefonu komórkowego. Jednocześnie tylko 11% dzieci przyznało, że ma zainstalowany jakikolwiek program kontroli rodzicielskiej.

Czy wiedzą, że nie powinni?

- U prawie połowy (46%) nastolatków korzystających z internetu nie ustalono w domu żadnych zasad dotyczących tego korzystania. Te osoby, z którymi nie ustalono takich zasad, dwa razy częściej mają kontakt z materiałami pornograficznymi. Tylko co piątemu nastolatkowi (21%) rodzice powiedzieli, że nie powinien wchodzić na strony dla dorosłych.

Co oglądają?

- 69% uczniów, którzy mieli kontakt z materiałami o charakterze seksualnym, zaznaczyło, że były to obrazki, zdjęcia albo filmy pokazujące nagą osobę.
- 60% – materiały pokazujące stosunek seksualny.
- 52% – obrazki lub filmy pokazujące intymne części ciała.
- Szczególnie niepokojące jest, że aż 22% miało kontakt z materiałami pornograficznymi zawierającymi sceny przemocy.

Jak trafiają na treści pornograficzne?

- Ponad połowa (58%) trafiła przypadkowo. Ten odsetek jest jeszcze wyższy u dziewczyn (72%) i wśród najmłodszych dzieci (w grupie 11-12 lat – 69%).
- 31% przyznało się do celowego poszukiwania materiałów o charakterze seksualnym.
- W przypadku 33% respondentów materiały takie pokazał im ktoś inny – najczęściej kolega lub koleżanka (84% spośród tych, którzy odpowiadali na to pytanie).

Jak reagują?

- 39% badanych przyznało, że byli nimi zaniepokojeni.
- Aż 72% nich, przyznało, że zaniepokoiło ich to bardzo lub średnio.
- Większość (63%) z tych, których to zaniepokoiło, z nikim na ten temat nie rozmawiała. Jeśli do rozmowy dochodziło, najczęściej była to rozmowa z rówieśnikiem (82%). Tylko nieliczni rozmawiali z rodzicami (27%) lub z innym dorosłym (12%).

Z CZYM TO SIĘ WIAŻE?

- Nastolatki, które miały kontakt pornografią, trzy razy częściej otrzymują oraz pięć razy częściej wysyłają nagie lub prawie nagie zdjęcia (tzw. seksting).

- U osób, które mają codzienny kontakt z pornografią, dwa razy częściej pierwszy kontakt seksualny następuje przed 15. rokiem życia.
- Nastolatki, które codziennie oglądają pornografię, częściej postrzegają przedmiotowo zarówno kobiety, jak i mężczyzn – częściej zgadzają się ze stereotypowymi stwierdzeniami: „kiedy kobieta mówi, że nie chce uprawiać seksu, to tak naprawdę tego chce” oraz „mężczyźni cały czas myślą o seksie”.

Co możemy zrobić jako rodzice?

- Ograniczyć dostęp dzieci do pornografii. Badania wykazały wysoki odsetek przypadkowych/niechcianych kontaktów dzieci ze szkodliwymi treściami – takie sytuacje okazują się najczęstszą przyczyną styczności z pornografią, ponadto towarzyszą im negatywne emocje.
- Smartfony - zdecydowana większość przypadków kontaktu z nieodpowiednimi treściami, następuje za pośrednictwem smartfonów. Rola rodzica – m.in. nieudostępnianie internetu w telefonie zbyt małym dzieciom, ustalanie zasad, filtrowanie treści, stosowanie blokad.
- Jak wynika z badań rodzice rzadko stosują narzędzia kontroli rodzicielskiej i rzadko ustalają z dzieckiem zasady bezpieczeństwa online.
- Rodzic jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo dziecka w sieci, również w odniesieniu do pornografii. Rola rodzica – zapewnienie dziecku bezpieczeństwa w sieci.
- Edukacja. Należy uczyć młodych ludzi krytycznego spojrzenia na materiały pornograficzne, a także wzmacniać ich umiejętność opierania się wpływowi pornografii.
- Rozmowa z dzieckiem.
- Ustal zasady.
- Stosuj narzędzia kontroli.

Gdzie znaleźć dodatkowe informacje na ten temat?

- bezpornografii.pl
- dzieckowsieci.pl
- Poradnik „Bezpieczne media”

Osoby dorosłe, które poszukują informacji na temat ochrony dzieci przed zagrożeniami związanymi z nowymi technologiami, niepokoją się o dziecko i potrzebują wsparcia (np. gdy dziecko miało kontakt z pornografią), mogą uzyskać pomoc, kontaktując się z Telefonem dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci, prowadzonym przez FDDS – dzwoniąc pod bezpłatny numer: **800 100 100** lub pisząc na adres mailowy pomoc@800100100.pl

- Osoby, które spotkały się w sieci z materiałami pornograficznymi lub innymi treściami niezgodnymi z prawem, mogą zgłosić je anonimowo, korzystając z oferty punktu kontaktowego prowadzonego przez NASK pod adresem: dyzurnet.pl.

